

זה נפצע והוא נפצע, כל המפקדים נפצעו. המצב נהיה חמור

צילום: ממוס וולף

ענבר היום. שינה את דעתו על נסיגה מהגולן

חסר", נזכר ענבר. "אמרו 'אולי לא ספרו טוב. נראה מחר'. בא מחר, בדקו והבחנו איננו. היו כמה ימים שהוציאו את סירת מטכ"ל ועוד יחידות לשטח ולא מצאו אותה. איתן (היחידה לאיתור נעדרים, פ"ו), היו אצלי והגרסה שלי היא שהיא חטף פגז ישיר על הגוף, גופתו נפלה למים והדגים אכלו את השאריות. לא יכול להיות שהסורים חטפו אותו".

■ ענבר והגולן

בתקופה האחרונה מועלות בתקשורת ספקולציות לגבי הסדר אפשרי עם הסורים, תמורת נסיגה מרמת הגולן. לפני מספר שנים התראיין לאתר ynet בנו של בני ענבר, תא"ל (מיל') גיורא ענבר, ואמר כי הוא תומך ביחידה מהגולן וכי גם אביו תומך ברעיון. אבל מאז שינה ענבר האב את עמדתו מקצה לקצה.

"עברתי מהפך בימי חי", הוא מתוודה. "ישבתי הרבה ברמת הגולן. אחרי ששתי הימים, אם היית אומר לי למסור את רמת הגולן הייתי תומך בכך בצורה קיצונית. היום אני מסתובב עם אפניים ברמת הגולן, ואני מודיע לך שלדעתי לא יחזירו את רמת הגולן, מפני שהתפתחה שם תרבות שהם יישבו על קו הרכס – לא יקום ולא יהיה. זה מחיר יקר מדי, זה אי-קיום למדינת ישראל. מעבר לכך, אני לא מאמין לסורים. גם אם אסד יתפשר, תמיד יקומו קיצונים ממנו ויורידו אותו. אפשר ללכת על כל פתרון שדוחה את הקץ, כי לזמן עצמו יש פתרונות".

בני ענבר מקבל את העיטור מהמטכ"ל, רא"ל צבי צור. "עד ששתי הימים נגמרה ההטרדה לדיונים"

להעביר את הפצועים וההרוגים דרך הים. אחרי הקרב התברר לי שלפני שהוא דיבר איתי הוא דיבר עם מוטה. אני מציע לך, אמר לו אלוף הפיקוד, 'תן לבני הוראה להעביר את כל הפצועים וההרוגים דרך הים. נפנה אותם במהירות לגינוסר', כי ההפגזה הייתה קשה. ומוטה אמר לו 'לא'. ואני לא ידעתי מזה. אני אמרתי לו שכדאי לעזוב את זה כי פינתי ימי זה תהליך ארוך ואנחנו לא מוכנים. אני מציע להישאר בתוכנית המקורית, הודעתי לו. רק אחר-כך התברר לי שקלעתי לדעת גדולים.

"כשיצאנו, השארנו שני זחל"מים בתוך השטח. קיבלתי הוראה ממוטה להיכנס לשטח ולפוצץ אותם. נכנסתי עם בונגלורים ופוצצתי את המנועים של הזחל"מים. הפעולה הסתיימה ובן-גוריון הגיע לבקר אותנו ביבנאל. הוא אמר שזו אחת הפעולות היפות של צה"ל. בזכות הפעולה בנוקייב, שהייתה אחרי פעולת התגמול בתאופיק, עלה קרנה של חטיבת גולני".

בדרך חזרה התברר שאחד הלוחמים, רב"ט יעקב דביר ז"ל, נעדר. עד היום הוא מוכרז כחלל צה"ל שמקום קבורתו לא נודע. "בלילה כבר ידענו שיעקב

עליתי על תעלה. הם היו מופתעים, וירו כך שעפו כדורים לכל הכיוונים. אף כדור לא פגע בי. עליתי לשם עם חמישה חיילים והסתרנו לתוך התעלה. זה היה המוצב הקיצוני מצד מערב. חיסול הלוחמים הסורים עזר לנו להיכנס, לתפוס את שפת היעד וממנו להתפרס הלאה. הסורים ראו שבזה הם גמרו. זה מה ששבר את הקרב, כי הסורים ראו שאנחנו שולטים במוצב והם לא ידעו איך להתמודד עם זה. עד ששתי הימים נגמרה ההטרדה לדיונים".

■ שבים הביתה

"בינתיים התחיל להאיר היום, וכשמאיר היום ברמה הסורית אין חוכמות. יש להם ארטילריה טובה והם התחילו לדרוף אחרינו עם הארטילריה. הגדרתי פעם שצל"שים מחלקים כאשר המרחק בין כישלון להצלחה קצר מאוד. מספיק שמישהו שם לא היה עושה את המלאכה כמו שצריך, וזה היה כישלון. "היה איהו קטע שאלוף הפיקוד, ורו (מאיר זורע), התקשר ישירות אליי ושאל את דעתי, האם כדאי

השיב. הרבה זמן לדעת הוקן. מח"ט גולני, מוטה גור, קפץ על המציאה, והכריז, לא בלי חשש: "24 שעות, ואנחנו יוצאים לפעולה". האחריות על הפעולה ניתנה לו.

את הדברים מספר היום תא"ל (מיל') בני ענבר, שבפעולה ("מבצע סנונית") נלחם כמפקד בית-הספר למ"כים של גולני וזכה על כך בעיטור העוז. ענבר נולד בשנת 1931 ברוסיה הלבנה, ושנה לאחר מכן עלה עם משפחתו לארץ. כבר בגיל 16 הוא התגייס לפלמ"ח, ועם קום המדינה המשיך לשירות בצה"ל שזה עתה הוקם. במלחמת ששת הימים הוא פיקד על גדוד 51 של גולני, וב-78 השתחרר ענבר בדרגת תא"ל. ואגב, הוא לא היחיד במשפחתו שחיי נקשרו בחטיבת גולני: למעלה מ-20 מבני המשפחה שירתו בחטיבה לאורך השנים.

■ מוקשים מתחת לשיחים

"כוח א' של צביקה, מפקד סירת גולני, היה צריך להיכנס למוצב מצד מזרח. כוח ב', בית-הספר למ"כים בפיקודי, היה צריך לנוע ראשון לאורך הציר, לתפוס את הכפר ועם תפיסתו, הסירת צריכה לעבור אותי ולהיכנס למוצב. כוח נוסף היה צריך להיכנס אחרינו, לנוע ממזרח ולתפוס מערכת חסימות לפני תגבורת שיבוא ממזרח. כוח ד' היה על זחל"מים ומפקדת החטיבה עם ארטילריה ישבה בעין גב. אבל כולם כתגבורת לשני הכוחות הראשונים.

"תפקידי היה להשתלט על כפר נוקייב, שחלק מהקצינים שהיו על המוצב גרו בו", מספר ענבר. "התפקיד שלי היה להשתלט על הכפר ולאחוז אותו עד שסיימנו את כיבוש היעד. אני אפילו לא למדתי את המוצב.

"בכל המבנים בכפר שהיו בהם קצינים הייתה לחימה. ידענו בדיוק באילו חדרים הם גרים. אני סיימתי את הקטע שלי ופיניתי את הפצוע שלי לעין גב. חלק גדול מאורחי הכפר הספיקו לברוח ולהגיע למוצב. חלק אחר תפסנו וחלק השמרנו, לקחנו שבוי אחד, ובעצם עמדנו בכל המטלות שהיו לנו".

בעוד שאצל ענבר הלחימה התנהלה ללא קושי מיוחד, כוח א' של רס"ן צביקה עופר נתקל בהתנגדות קשה. לרבני ענבר, בשלב הזה רוב מפקדי הכוח נהרגו או נפצעו. "ישבתי בניחותא והאזנתי לרשת הקשר", מעיד ענבר. "ראיתי שהמצב מתבדר במוצב: זה נפצע והוא נפצע, כל המפקדים נפצעו. המצב נהיה חמור. הצעתי למח"ט שהיות וכל הכוח שלי צעיר ורעב לחימה, שאעלה מהעורף של המוצב, דרך הים, שם הייתה תולדות גבוהה.

"בשלב הזה, הצעתי את עצמי כי כל יתר האלטרנטיבות של המח"ט היו בצרות. היה לו כוח זחל"מים בפיקוד מג"ד, אורי שילה. הכוח התחיל

תא"ל (מיל') בני ענבר קיבל את עיטור העוז על לחימתו כמפקד כוח ב"מבצע סנונית" ב-62'

המאבק ביניהן היה קשה מנשוא. כל אחת דרשה את הכבוד המגיע לה, כבוד שעולה בדם. אבל הפעם הייתה זו חטיבת גולני שזכתה לבצע את פעולת התגמול, ולא הצנחנים, על אף תהילת פעולות התגמול משנות החמישים שעדיין הייתה טרייה ביוכרו.

המקום היה רמת הגולן. הסורים לא ישבו בשקט: מאז מלחמת סיני, הם התקיפו ללא לאות את הדייגים הישראליים בכנרת, מה שגרם למספר פעולות תגמול בראשית שנות ה-60. במארכ 62' הסורים ירו כהרגלם על ספינה, אלא שהפעם הייתה זו ספינת חיל הים (שקיים אז נוכחות בכנרת, בגלל היותה באזור הגבול עם סוריה). ראש הממשלה ושר הביטחון, דוד בן-גוריון, איבד את הסבלנות. "תוך 24 שעות, אני מבקש תגובה", הוא דרש. העדיפות ניתנה לצנחנים – החטיבה שהייתה כבר מאומנת בפעולות התגמול. "כמה זמן אתם צריכים להתארגנות לקראת הפעולה?" נשאל המח"ט, אלי זעירא. "ארבעה ימים", הוא

האישה הלוחמת

לא אחת מודים מפקדי צה"ל לנשותיהם על העזרה הגדולה שקיבלו מהן בומן היעדרויותיהם הממושכות מהבית. גם נטע, אשתו של תא"ל (מיל') בני ענבר, החזיקה לו אצבעות לא אחת. אבל ב"מבצע סנונית", בגלל טעות של נהג, היא שותפה בפעולה קצת מעבר לצפוי. "פתאום בא הנהג של בני ומוציא לי פתק שבני כתב לי בכתב יד", היא משחזרת. "אמרתי לו 'אמנון, אתה לא נתת לי את הפתק הנכון'. פתאום הוא תפס את הראש שהוא נתן לי פתק עם קבוצת הפקודות, שממנו הבנתי את מה שהם לא רצו לומר לי. נשארתי נורא במתח, כי לא ידעתי מה קורה ולא היה טלפון. גם בבוקר לא ידעתי כלום. קצת יותר מאוחר הגיע הסגן של בני. הוא סיפר לי על הפעולה. דבר ראשון ששאלתי אותו זה אם יש נפגעים". בפתק הנכון, אגב, היה כתוב "בצער רב עליי להודיעך שיהולו שינויים בתוכניתנו. אני כנראה אהיה עסוק השבת במה שעסקתי בו שבוע שעבר. בינתיים, זה כל מה שאני יכול למסור לך. נשיקות לילדים, בני".